

ОПИС
навчальної дисципліни «Макроекономіка»
III семестр

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітня програма – Економічна кібернетика

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 6 кредитів ЄКТС.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Факультет (інститут) – навчально-науковий інститут фізики, математики, економіки та інноваційних технологій.

Кафедра – економіки та менеджменту.

Курс – 2; семестр – 3; вид підсумкового контролю – екзамен.

Викладач: канд. екон. наук, доц. Процишин О.Р.

Мова навчання – українська.

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисц. кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття							Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота			
Денна	1	II	6/180	60	30	-	30	-	120	+	-	+

2. Зміст лекційного матеріалу

Розділ 1. Рівновага національного ринку.

- 1.1. Макроекономіка як наука.
- 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків
- 1.3. Базова модель „Сукупний попит і сукупна пропозиція”.
- 1.4. Макроекономічна рівновага на товарному ринку.
- 1.5. Фіскальна політика держави.
- 1.6. Рівновага на грошовому ринку.
- 1.7. Монетарна політика.
- 1.8. Ринок праці та соціальна політика.
- 1.9. Інфляція та механізм її регулювання.

Розділ 2. Функціонування відкритої економіки та макроекономічна нестабільність.

- 2.1. Теорії міжнародної торгівлі
- 2.2. Торговельна політика.
- 2.3. Платіжний баланс і валютний курс.
- 2.4. Моделі відкритої економіки.
- 2.5. Економічне зростання.
- 2.6. Теорія економічного циклу.

3. Перелік практичних робіт

Тематика практичних робіт:

Розділ 1. Рівновага національної економіки.

1. Предмет, методи та функції макроекономіки.
2. Розрахунок макроекономічних показників СНР.
3. Модель макроекономічної рівноваги AD-AS.
4. Моделі рівноваги на товарному ринку.
5. Механізм фіскальної політики.
6. Грошовий ринок.
7. Механізм кредитно-грошової політики.
8. Регулювання ринку праці.
9. Інфляція та її наслідки.

Розділ 2. Функціонування відкритої економіки та макроекономічна нестабільність.

10. Теорії міжнародної торгівлі.
11. Механізм торговельної політики.
12. Формування платіжного балансу і валютного курсу.
13. Макроекономічна політика у відкритій економіці.
14. Моделі економічного зростання.
15. Моделі економічних коливань.

4. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента з дисципліни у вигляді завдань містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, підготовку до семестрового екзамену.

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Модель сукупного суспільного продукту К. Маркса. Модель міжгалузевого балансу В. Леонтєва. Макроекономічне прогнозування та планування.
2. Основні макроекономічні тотожності. Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення-ін'єкції». Показники сталого розвитку: індекс людського розвитку (ІЛР), індекс економічної свободи (ІЕС) та рівень глобалізації (ІЕГ).
3. Закон Ж-Б. Сея. Ефект храповика.
4. Теорія «життєвого циклу» Франко Моділіані. Теорія перманентного доходу Фрідмена. Показники ефективності інвестицій та q Тобіна. Парадокс заощадливості. Взаємозв'язок моделей AS-AD і «Кейнсіанського хреста».
5. Основні фактори зростання дефіциту бюджету. Економічні наслідки державного боргу.
6. Наслідки зміни грошової маси. Вплив підвищення реальних доходів на рівень процентної ставки.
7. Монетарна політика в Україні.
8. Крива Оукена. Економічна нерівність та методи її вимірювання.
9. Стагфляція у теоріях адаптивних і раціональних очікувань. Теорія природного рівня безробіття. Моделі загальної економічної рівноваги. Порівняльний аналіз неокласичної і кейнсіанської моделей.
10. Торгівля в умовах зростаючих витрат заміщення. Теорія міжнародної конкуренції М. Портера. Зовнішня торгівля та розподіл доходів.
11. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП.
12. Вплив макроекономічної політики на стан платіжного балансу. Дефіцит і криза платіжного балансу. Міжнародні системи валютних курсів. Основні напрями валютної політики України.
13. Порівняльна оцінка впливу мобільності капіталу на результати макроекономічної політики. Деякі підходи до оцінки наслідків економічної політики у великій економіці.
14. Джерела зростання економіки в Україні. Економічне зростання та зайнятість. Політика сприяння економічному зростанню та заощадження. Маржиналістська та структуралістська теорії економічного зростання. Проблеми економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

15. Модель ділового циклу Тевеса. Модель ділового циклу Калдора. Ігрова модель економічного циклу.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вимоги до оформлення ІНДЗ. Обсяг індивідуального завдання включає від 5 до 10 сторінок друкованого або написаного від руки (читабельним почерком) тексту. Якщо здійснюється комп'ютерний набір тексту, то рекомендований міжрядковий інтервал 1,5 (до тридцяти рядків на сторінці), шрифт – TimesNewRoman 14.

Структура індивідуального завдання складається зі вступу, результатів дослідження, висновків, списку використаних джерел.

Захист індивідуального завдання повинен відбутися не пізніше останнього тижня теоретичного навчання у присутності студентів даної навчальної групи та викладачів дисципліни (лектора, асистента) у позааудиторний час. Усі присутні можуть задавати питання автору, виступати з приводу захисту. Для захисту індивідуального завдання студентові надається до 5 хвилин.

Перелік тем індивідуальних завдань:

1. Аналіз споживчих витрат.
2. Аналіз економічного зростання.
3. Аналіз розвитку банківської системи.
4. Аналіз доходів споживачів.
5. Аналіз виробництва по галузям економіки.
6. Аналіз формування конкурентного середовища.
7. Аналіз інвестицій.
8. Аналіз Державного (місцевого) бюджету.
9. Аналіз експорту.
10. Аналіз імпорту.
11. Аналіз ВВП.
12. Аналіз розвитку сфери послуг.
13. Аналіз рівня інфляції.
14. Аналіз безробіття.
15. Аналіз заощаджень населення.
16. Аналіз кредитного ринку.
17. Аналіз пропозиції грошей.
18. Аналіз ринку природних ресурсів.
19. Аналіз інституціональних змін в економіці.
20. Аналіз платіжного балансу.
21. Аналіз розвитку фондового ринку.
22. Аналіз розвитку малого підприємництва.
23. Аналіз розвитку туристичної індустрії.
24. Аналіз розвитку ринку товарів і послуг.
25. Аналіз рівня людського розвитку.

Курсова робота з макроекономіки є самостійною роботою з елементами наукового пошуку студента, виступає засобом перевірки знань, формою активного вивчення предмету, а також засобом залучення студентів до теоретичного аналізу актуальних проблем розвитку економіки і пошуку шляхів їх розв'язання на макрорівні. Курсова робота виконується у ряд етапів:

- вибір теми та складання плану;
- підбір літератури та огляд статичної інформації;
- складання плану роботи;
- написання тексту і оформлення;
- рецензування;

- захист.

Вимоги до оформлення. Курсову роботу (обсяг роботи 25-30 сторінок) друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці (шрифт TimesNewRoman 14). Курсова робота спочатку виконується студентом у чорновому варіанті, а після консультацій з науковим керівником усуваються недоліки, виправляються помилки, вдосконалюється структура викладу матеріалу тощо. Лише після цього робота виконується в чистовому варіанті. На сторінці, де закінчується список використаних джерел, у чистовому варіанті роботи автор ставить дату закінчення роботи і свій підпис. Курсова робота повинна бути написана українською мовою, грамотно, охайно. Рецензування і захист курсових робіт завершується за два тижні до кінця теоретичного навчання в семестрі. Захист курсової роботи проходить, як правило, перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри економіки за участю наукового керівника. Для захисту курсової роботи студентові надається 10 -15 хвилин. За цей час потрібно логічно викласти тези теми (5-7 хв.), відповісти на запитання членів комісії і присутніх.

Перелік орієнтовних тем курсових робіт:

1. Формування і розподіл доходів у системі соціального захисту населення.
2. Проблеми становлення та розвитку кредитної системи в Україні.
3. Ефективність виробництва: сутність, типи, фактори, економічні та соціальні показники.
4. Ринок робочої сили та особливості його формування в Україні.
5. Сучасне реформування земельних відносин в Україні та проблеми земельної ренти.
6. Економічне зростання: теорія і сучасна світова практика.
7. Проблеми формування конкурентного середовища в Україні.
8. рівень життя населення та фактори, що його визначають.
9. Циклічність економічного розвитку, її природа та методи сучасного регулювання.
10. Моделі циклічних коливань.
11. Економічні кризи: сутність, причини та еволюція їх прояву.
12. Україна у світовому господарстві та її зовнішньоекономічні пріоритети.
13. Безробіття: причини, форми та методи подолання.
14. Міжнародна торгівля як реалізація порівняльних переваг національних економік.
15. Сучасні проблеми народонаселення і міжнародної міграції робочої сили.
16. Еволюція теорії міжнародної торгівлі.
17. Монетарна політика як складова економічного розвитку.
18. Фіскальна політика держави як складова антициклічного регулювання.
19. Неокласичні концепції та досвід їх застосування у світовій економічній практиці.
20. Макроекономічні показники та їх вплив на доходи і видатки бюджету.
21. Структура державних видатків та їх вплив на економічний розвиток.
22. Податкова система України: теорія та практика становлення.
23. Макроекономічні концепції змісту та джерел інфляції.
24. Теорія мультиплікатора та її використання в макроекономічних дослідженнях.
25. Роль банківської системи у стимулюванні економічного зростання.
26. Макроекономічні аспекти формування валютних курсів.
27. Концепції збалансування державного бюджету та бюджетна політика в Україні.
28. Моделі функціонування ринку праці в макроекономічному аналізі.
29. Еволюція теоретичних поглядів на проблеми рівноважного функціонування економіки.
30. Державна політика регулювання зайнятості: світовий досвід та вітчизняна практика.
31. Макроекономічні засади грошово-кредитної політики НБУ.
32. Довгі хвилі в економіці та їх вплив на структуру національної економіки.
33. Взаємозв'язок споживання, заощаджень та інвестицій.
34. Впровадження та розвиток системи національних рахунків в Україні.
35. Антиінфляційна політика та її ефективність в економіці України.
36. Інвестиції та інвестиційна політика в Україні.
37. Заощадження населення України як джерело інвестицій.
33. Аналіз джерел формування і напрямів використання місцевих бюджетів.
39. Роль заощаджень населення у трансформації економіки.

40. Інноваційна діяльність в Україні.
41. Банківська система України і напрями її розвитку.
42. Регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
43. Роль податкової політики у фінансовому оздоровленні національної економіки.
44. Міжнародні фінансові інститути й економічні інтереси України.
45. Роль капіталу у міжнародних економічних відносинах.
46. Реформування власності і залучення в Україну іноземного капіталу.
47. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.

5. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Критерії оцінювання

Кількість балів, що виставляється за практичне заняття, враховує: усне опитування студентів (знання теоретичного матеріалу з теми); вміння розв'язувати задачі та виконувати графічні завдання. Пропущене практичне заняття студент має відпрацювати у вигляді виконання завдань з теми.

Розподіл балів між видами контролю здійснюється наступним чином:

Види робіт	3 семестр		
	Розділ 1	Розділ 2	Ваговий коефіцієнт
Бали на практичних заняттях	20	20	
Самостійна робота	10	10	
Індивідуальне завдання	10		
Письмова контрольна робота	15	15	
Всього балів з поточну успішність	100		
Екзамен	100		0,4

Сума балів за усні відповіді, яку студент отримує на підставі оцінок поточного контролю, обчислюється за формулою:

$$X = \frac{A}{n} \times \frac{K}{5} = \frac{A}{n} \times \frac{40}{5} = 8 \times \frac{A}{n}$$

де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки «2»,

n – кількість оцінок (не менше чотирьох),

K – бали, відведені на оцінювання усних відповідей ($K = 40$).

Якщо середня оцінка поточного контролю $\frac{A}{n} = 2$, то кількість балів, яку отримує студент за усні відповіді, дорівнює нулю. Середнє значення оцінок розраховується округлено з одним знаком після коми.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи з ваговим коефіцієнтом 0,6. Екзамен проводиться в письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою з ваговим коефіцієнтом 0,4.

Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться у письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Індивідуальне завдання оцінюється максимально у 10 балів, якщо здійснено на належному науково-методичному рівні аналіз проведених розрахунків із відповідним наочним їх представленням, зроблені самостійно висновки за результатами дослідження, робота написана грамотно, без технічних огріхів, при захисті студент дає ґрунтовні відповіді на всі поставлені запитання. Бали знімаються за неточності в розрахунках (за кожен неправильну математичну дію – по 0,5 бала), за неточності у графічному матеріалі (за кожен неточність – по 0,5 бала), недостатньо проведений аналіз (за кожне обґрунтування – по 1 балу), неповні (за кожний

неповний висновок – по 0,5 бала) та неправильні висновки (за кожний неправильний висновок – по 1 балу), неналежне оформлення (граматичні помилки, технічні огріхи: 5 помилок – 1 бал, 10 помилок – 2 бали тощо). За кожну недостатню відповідь на запитання під час захисту роботи знімається по 0,5 бала, а за відсутність відповіді – по 1 балу за кожну відсутню відповідь.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою, за 100-бальною шкалою та оцінкою за шкалою ECTS. Оцінювання письмового варіанту роботи для студентів денної форми навчання не може перевищувати 60 балів:

обґрунтованість актуальності теми – 5 балів;

правильно сформульовані мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження – 5 балів;

аналіз теоретичних джерел – 15 балів;

аналіз статистичної інформації – 15 балів;

виклад висновків – 10 балів;

оформлення роботи – 10 балів.

Решта 40 балів студент може отримати за захист курсової роботи.

Джерела інформації

1. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / За ред. З. Ватаманюка, С. Панчишина. К.: Видавничий Дім „Альтернативи”, 2001. 606 с.
2. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2005. 851 с.
3. Небава М.І. Теорія макроекономіки. Навчальний посібник. Київ: Вид. Дім „Слово”, 2003. 536 с.
4. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник / За заг. ред. С. Будаговської. К.: Основи, 1998. 518 с.
5. Кучерявенко І.А. Макроекономіка: Практикум: Навч. посіб. К.: Вікар, 2003. 239 с.
6. Процишин О.Р. Макроекономіка. Методичні поради до виконання індивідуальних завдань з макроекономіки. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ ім. Івана Франка, 2013. 23 с.
7. Процишин О.Р. Методичні поради до виконання курсових робіт з мікро- та макроекономіки. Навчально-методичний посібник. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ ім. Івана Франка, 2009. 23 с.
8. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: www.amc.gov.ua.
9. Офіційний сайт Державний комітету статистики України. URL: www.ukr.stat.gov.ua.
10. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

Викладач:

О.Р. Процишин

Завідувач кафедру

Б.Ю. Кишакевич